

ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

(Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо забезпечення прозорості місцевого самоврядування» №3590-ІХ від 22.02.2024)

ДОСЛІДЖЕННЯ

підготовлено на запит Комітету з питань організації державної влади,
місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування
Програмою «U-LEAD з Європою»

Київ, 2025

ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ

мета

- дослідження ефективності законодавчих змін щодо прозорості у діяльності ОМС

завдання

- аналіз практичного досвіду впровадження положень Закону
- оцінка впливу законодавчих новел на рівень відкритості та підзвітності ОМС
- виявлення основних проблем, що виникають у процесі реалізації Закону
- встановлення доцільності додаткових механізмів забезпечення прозорості у діяльності ОМС

опитано:

- **1 854** представників ОМС базового рівня
- **269** представників ОМС регіонального/субрегіонального рівнів
- **1 197** громадян

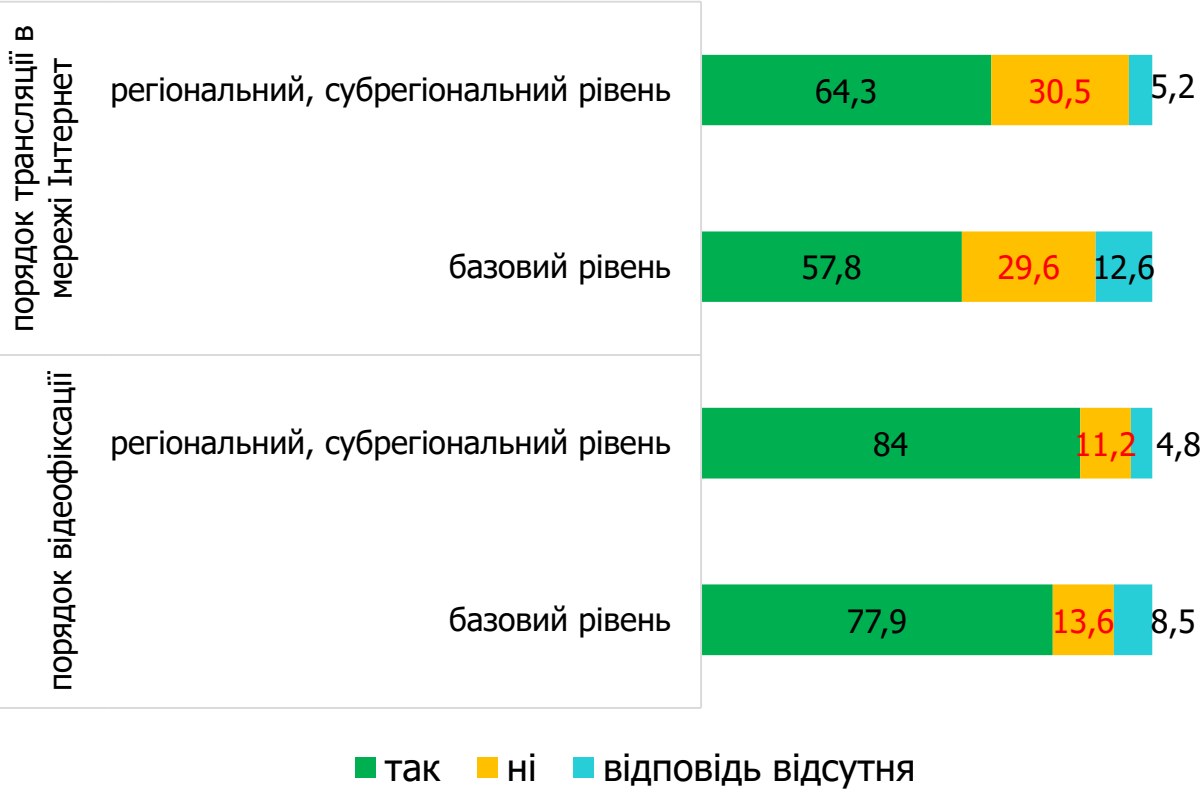

проаналізовано практику:

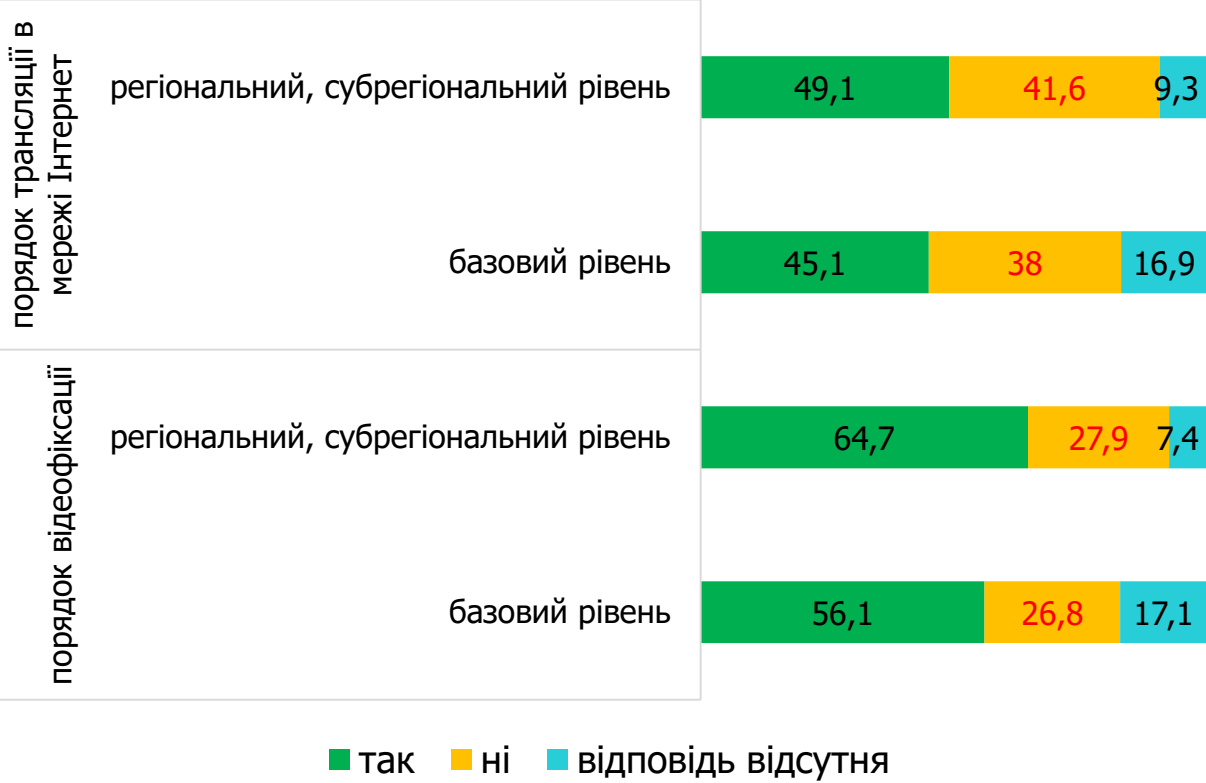
- **22** обласних рад
- **115** районних рад
- **1 412** сільських, селищних, міських рад
- Київської міської ради

ЛОКАЛЬНА НОРМОТВОРЧІСТЬ щодо прозорості ОМС

Чи є в регламенті місцевої ради положення про порядок трансляції та відеофіксації пленарних засідань ради ? (%)

Чи є в положенні про постійні комісії місцевої ради порядок трансляції, відеофіксації засідань постійних комісій? (%)

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: пленарні засідання місцевих рад

(аналіз за період з 15 серпня 2024 року по 1 квітня 2025 року)

результати опитування

підлягали відеофіксації пленарні засідання:

- 70,6% сільських, селищних, міських рад
- 77,7% районних та обласних рад

офіційний сайт місцевої ради як місце оприлюднення відеозаписів пленарних засідань обрано:

- 45,7% сільськими, селищними, міськими радами – відповіді представників ОМС (36% - відповіді громадян)
- 44,2% районними та обласними радами

трансльовано в мережі Інтернет у режимі реального часу пленарних засідань*:

- 22,8% сільських, селищних, міських рад
- 20,4% районних та обласних рад

**наразі Закон не вимагає «прямої» трансляції*

дані ОВА

оприлюднено відеозаписів пленарних засідань:

- 74,1% сільських, селищних, міських рад
- 75,6% районних рад
- 99,1% обласних рад

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: стан дотримання прозорості роботи постійних комісій місцевих рад

(аналіз за період з 15 серпня 2024 року по 1 квітня 2025 року)

щодо засідань постійних комісій

результати опитування

підлягали відеофіксації засідання постійних комісій:

- 54,7% сільських, селищних, міських рад
- 59,1% районних та обласних рад

трансльовано в мережі Інтернет у режимі реального часу засідань постійних комісій*:

- 15,2% сільських, селищних, міських рад
- 13% районних та обласних рад

**наразі Закон не вимагає «прямої» трансляції*

дані ОВА

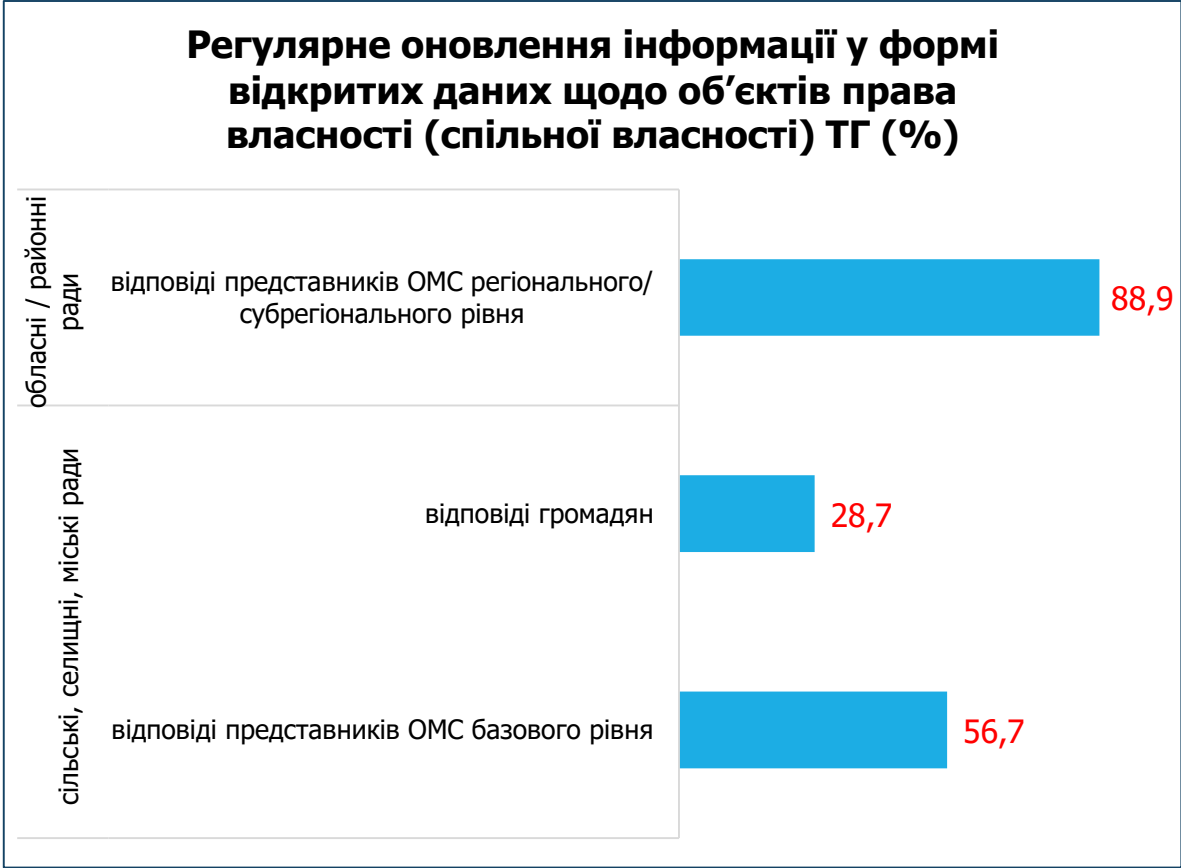
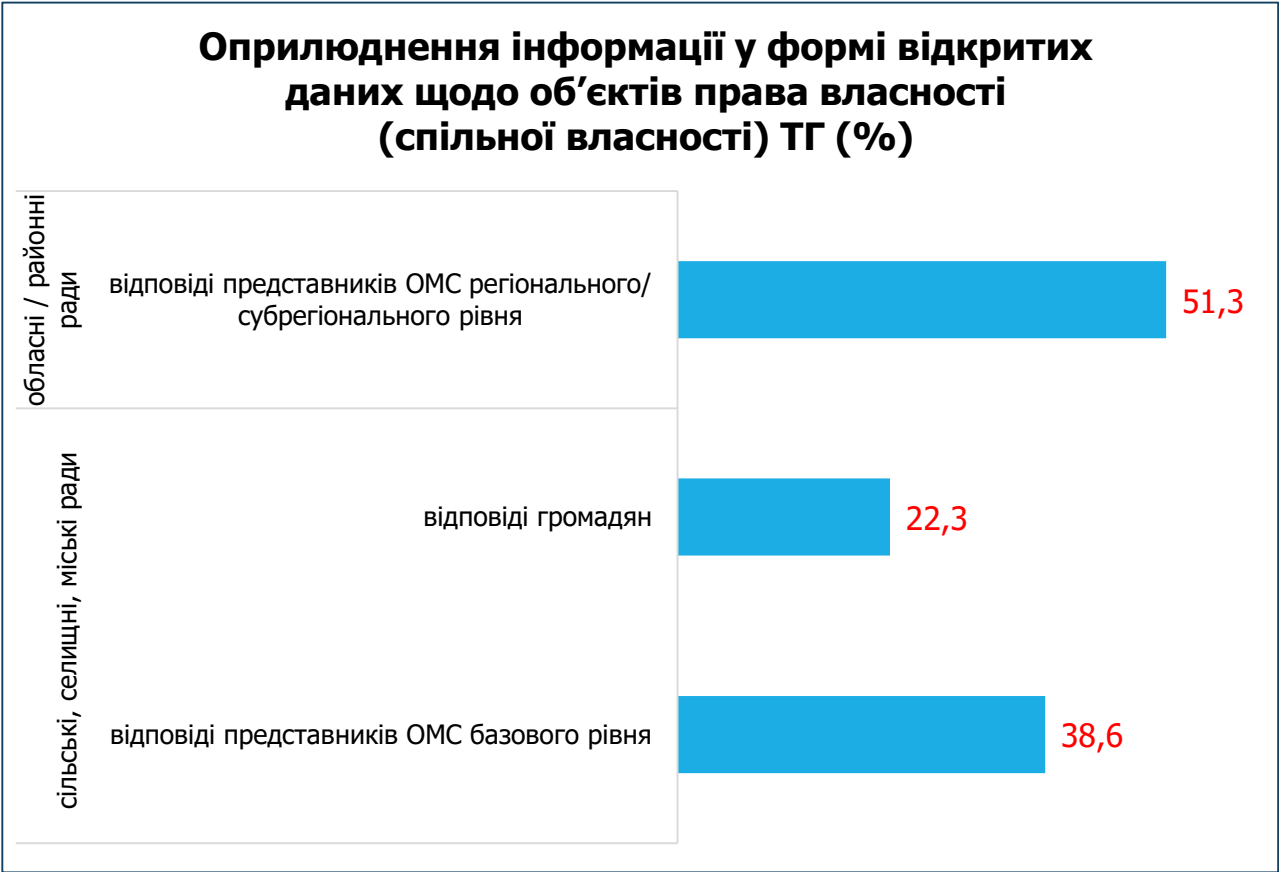
оприлюднено відеозаписів засідань постійних комісій:

- 47,8% сільських, селищних, міських рад
- 43,9% районних рад
- 75% обласних рад

щодо документів постійних комісій

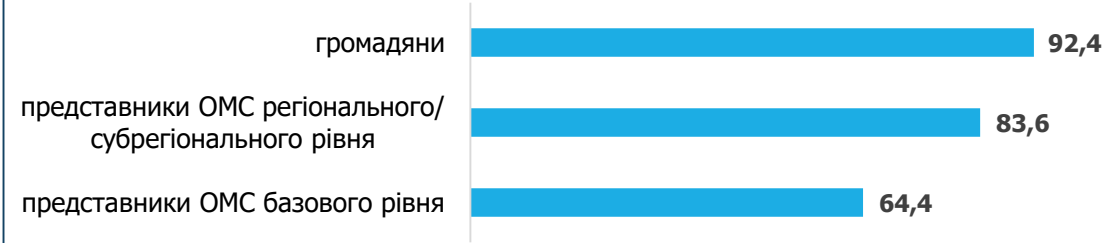
дія	у сільських, селищних, міських радах (%)		в обласних/ районних радах (%)	
	результати опитування	дані ОВА	результати опитування	дані ОВА
оприлюднено проекти порядку денного засідань постійних комісій	53,2	48,4	63,9	75 (в обласних) 61 (в районних)
оприлюднено висновки і рекомендації постійних комісій	42,7		54,6	
оприлюднено протоколи засідань постійних комісій	47,4		63,9	

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: публічна інформація щодо об’єктів права комунальної власності

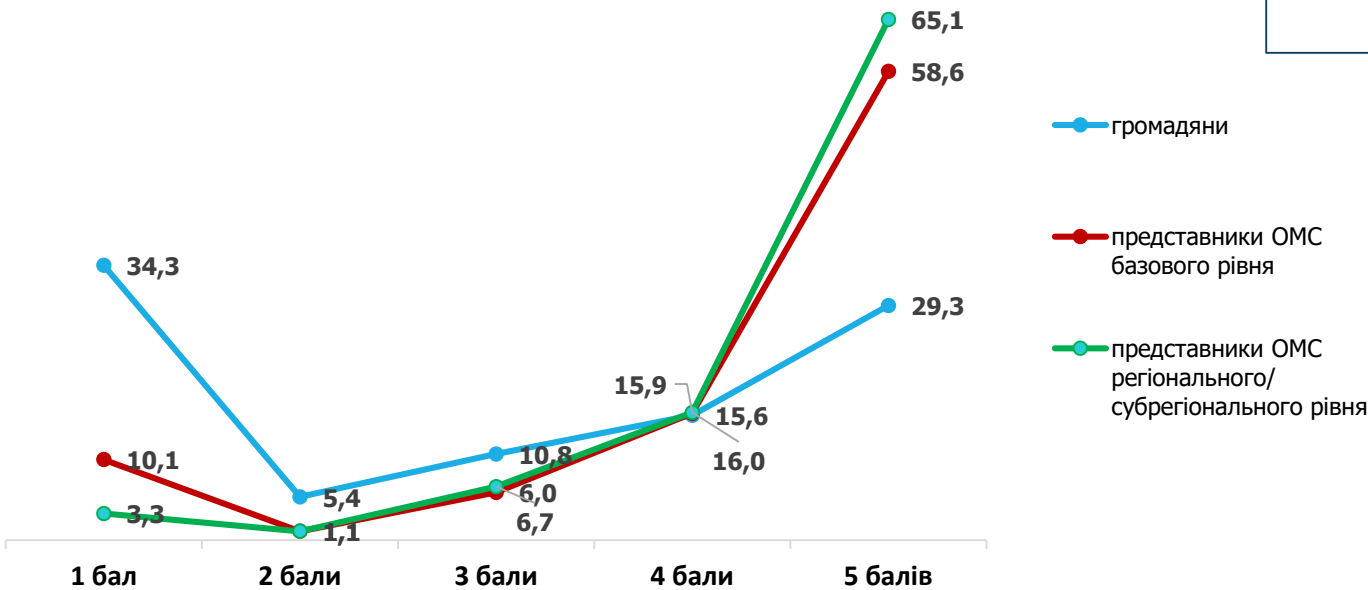

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: доступ до інформації

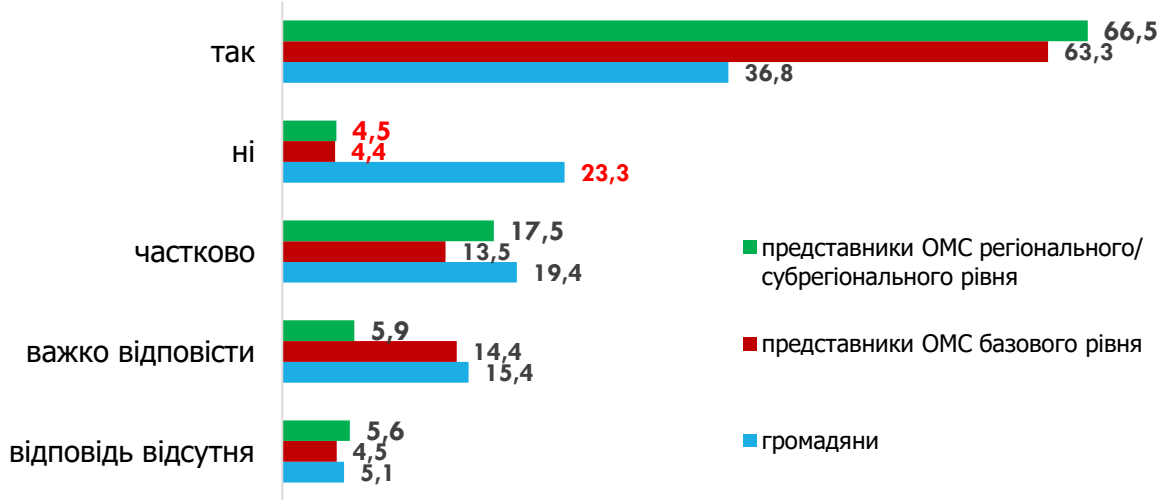
Забезпечено відкритий доступ до відеозаписів пленарних засідань («так», %)

Оцінка зручності доступу до відеозаписів пленарних засідань (від 1 до 5, де 5 – вищий бал) (%)

Чи забезпечена технічна якість звуку/відео так, щоб уповні була зрозумілою суть пленарних засідань ради? (%)

СИСТЕМНІ ПРОБЛЕМИ:

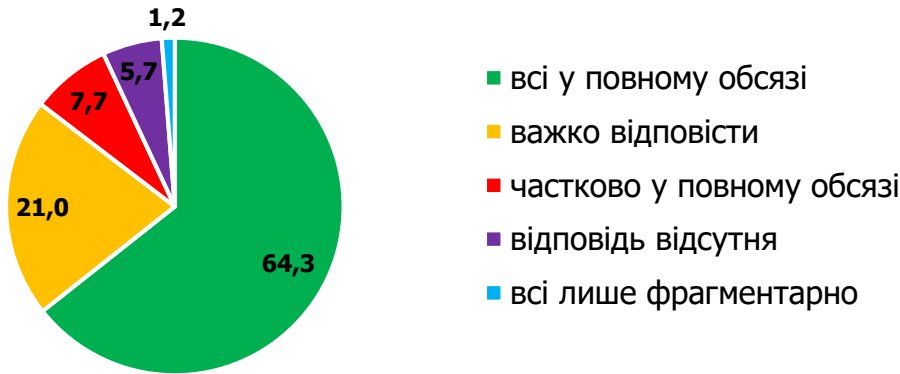
- частина відеозаписів розміщена на YouTube-каналах, але на офіційному сайті місцевої ради відсутні посилання на них
- матеріали, обов'язкові для оприлюднення, важкодоступні
- частина відеозаписів є неякісними
- частина матеріалів розміщена фрагментарно
- не можливо встановити повноту оприлюднення матеріалів

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: процес оприлюднення відеозаписів пленарних засідань місцевих рад

У який термін найчастіше оприлюднюються відеозаписи пленарних засідань сільських, селищних, міських рад? (%)

В якому обсязі оприлюднюються відеозаписи пленарних засідань сільських, селищних, міських рад? (%)

У який термін найчастіше оприлюднюються відеозаписи пленарних засідань районних, обласних рад? (%)

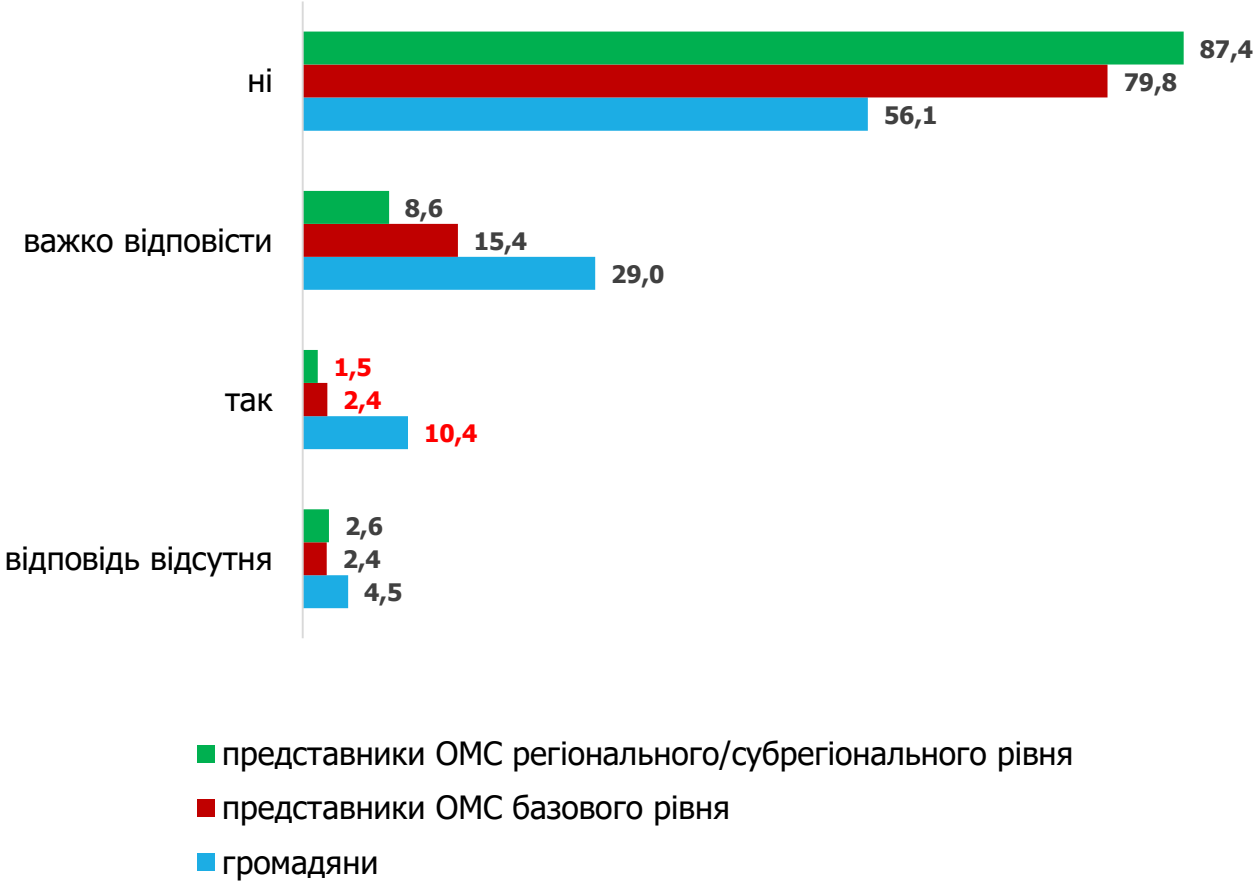

В якому обсязі оприлюднюються відеозаписи пленарних засідань районних, обласних рад? (%)

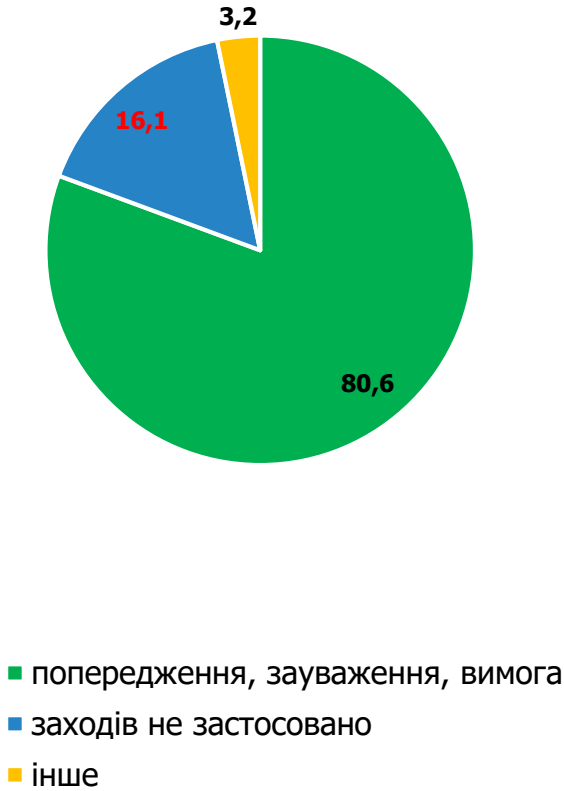

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ: використання державної мови

Чи є зафіксовані відеофакти, коли під час пленарного засідання місцевої ради депутати, посадові особи місцевого самоврядування, інші доповідачі не використовували державну мову? (%)

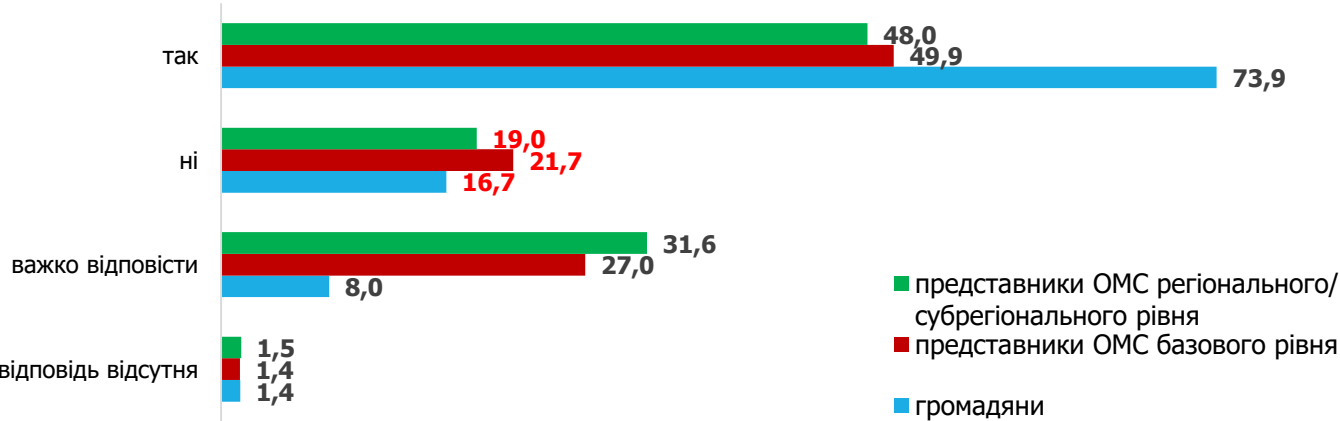

Які заходи було застосовано для припинення порушення вимог закону щодо використання державної мови під час пленарних засідань сільської, селищної, міської ради? (%)

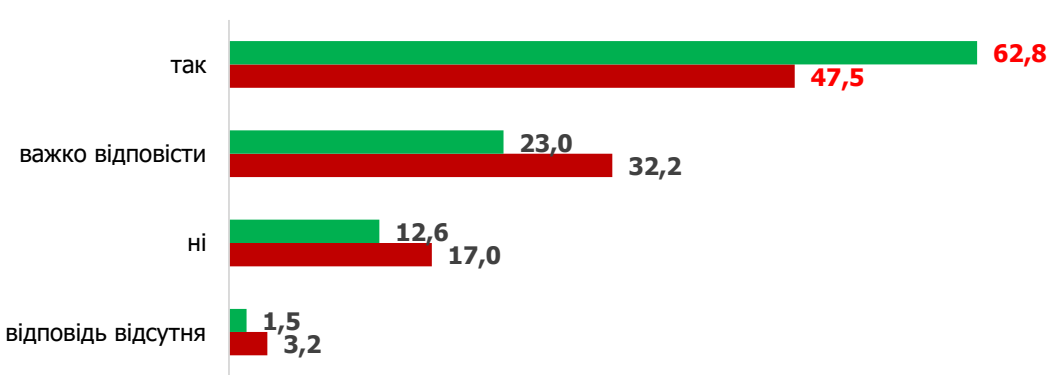

ОЧІКУВАННЯ

Чи сприятиме трансляція пленарних засідань місцевої ради в мережі Інтернет у режимі реального часу підвищенню ефективності роботи ради? (%)

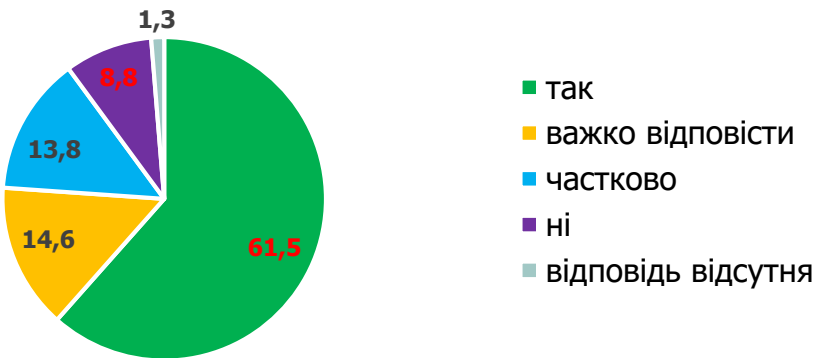
Чи доцільно законодавче регулювання проведення дистанційних пленарних засідань місцевих рад та їхніх постійних комісій в період воєнного стану? (%)

Чи буде технічно готова по завершенню дії воєнного стану районна, обласна рада до трансляції пленарних засідань в мережі Інтернет у режимі реального часу? (%)

Чи буде технічно готова по завершенню дії воєнного стану сільська, селищна, міська рада до трансляції пленарних засідань в мережі Інтернет у режимі реального часу? (%)

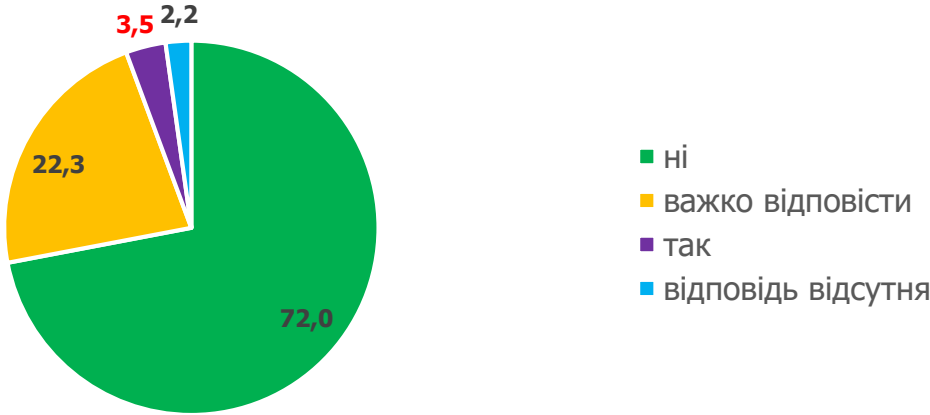

ОСНОВНІ ПРИЧИНИ НИЗЬКОЇ СПРОМОЖНОСТІ забезпечення вимог Закону щодо прозорості діяльності ОМС

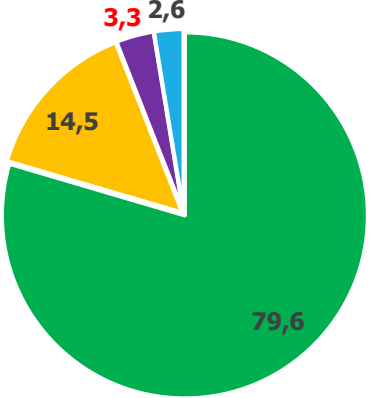

- Недостатня локальна нормотворчість
- Неналежне технічне забезпечення, обмежені можливості хостингу місцевих рад
- Незручність та неадаптивність пошукових систем офіційних веб-сайтів місцевих рад
- Відсутність ресурсного забезпечення для удосконалення технічної бази (відсутність фінансування, брак кадрів, низька Е-грамотність)
- Залежність виконання вимог Закону від волі виконавців
- Недостатнє розуміння імперативу та зобов'язань щодо прозорості діяльності ОМС
- Наслідки повномасштабної російської агресії
- Недостатня санкційна політика за недотримання вимог Закону в частині прозорості діяльності ОМС
- Неналежне управління об'єктами комунальної власності (спільної власності) ТГ та небажання оприлюднення переліку таких об'єктів

Чи надходили до сільської, селищної, міської ради скарги щодо непрозорості її роботи? (%)

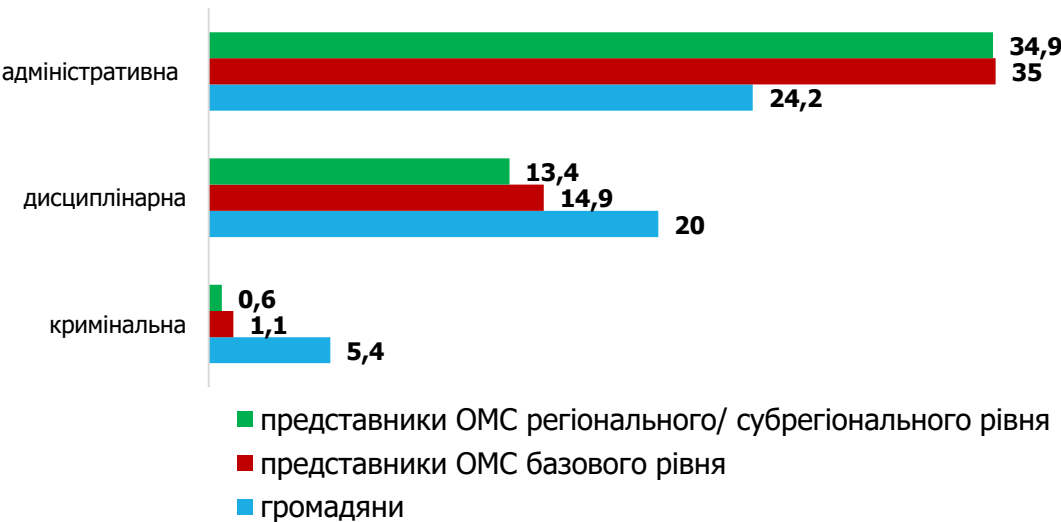
Чи надходили до районної, обласної ради скарги щодо непрозорості її роботи? (%)

Наскільки часто громадяни переглядають відеозаписи пленарних засідань сільської, селищної, міської ради? (%)

Яка має бути відповідальність за порушення вимог прозорості роботи місцевої ради? (%)

РЕКОМЕНДАЦІЇ Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

- Взяти інформацію до відома та використання в роботі
- Розглянути доцільність регіональних обговорень висновків та рекомендацій
- Сприяти законодавчому регулюванню проведення дистанційних пленарних засідань і засідань постійних комісій місцевої ради в період воєнного стану
- Розглянути можливість законодавчого регулювання санкцій за недотримання Закону в частині забезпечення прозорості діяльності ОМС
- Визначитись з домірністю вимог забезпечення прозорості діяльності ОМС у залежності від безпекових факторів, що можуть унеможлиблювати виконання приписів Закону
- Розглянути можливість окремого дослідження практичної реалізації вимог Закону в частині прозорості управління об'єктами права власності (спільної власності) територіальних громад та повноти законодавчого регулювання відповідних процесів

РЕКОМЕНДАЦІЇ Міністерству розвитку громад та територій України

- Взяти інформацію до відома та використання в роботі
- Надати пропозиції та рекомендації щодо нівелювання факторів неналежного виконання вимог Закону в частині забезпечення прозорості діяльності ОМС
- Надати рекомендації ОМС щодо використання інструментів локальної нормотворчості в частині забезпечення прозорості їхньої діяльності
- Розробити методичні рекомендації для ОМС в частині удосконалення офіційних веб-сайтів місцевих рад, технічної бази
- Сприяти підвищенню Е-грамотності посадових осіб МС
- Сприяти популяризації кращих практик прозорості діяльності ОМС
- Надати ОМС роз'яснення та рекомендації щодо імперативу прозорості їхньої діяльності

РЕКОМЕНДАЦІЇ органам місцевого самоврядування

- Взяти інформацію до відома та використання в роботі
- Неухильно дотримуватись вимог Закону в частині прозорості діяльності ОМС
- Активно використовувати інструменти локальної нормотворчості у питаннях прозорості діяльності ОМС
- Здійснити організаційно-технічні заходи щодо забезпечення оприлюднення на офіційному сайті місцевої ради належних матеріалів з метою забезпечення прозорості діяльності ОМС з належною якістю та зручністю пошукових систем
- Здійснити організаційно-правові заходи щодо підготовки до забезпечення трансляції пленарних засідань та засідань постійних комісій місцевої ради в мережі Інтернет у режимі реального часу та їхньої відеофіксації з подальшим зберіганням та оприлюдненням відеозапису засідання аналогічно до умов та порядку, визначеному Законом для пленарних засідань місцевої ради. Взяти до відома, що положення в частині проведення трансляцій набирає чинності через 30 днів з дня припинення чи скасування воєнного стану в Україні
- Активувати роботу щодо оприлюднення та регулярного оновлення інформації, в тому числі за результатами інвентаризації, що проводиться згідно із законодавством, щодо об'єктів права власності (спільної власності) територіальних громад
- На регулярній основі забезпечувати вимоги Закону щодо використання депутатами, посадовими особами МС, іншими доповідачами державної мови відповідно до вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»
- Сприяти підвищенню кваліфікації та Е-грамотності посадових осіб МС
- Розглянути можливість впровадження діалогових форм комунікацій з жителями територіальних громад задля забезпечення прозорості діяльності ОМС
- Сприяти популяризації кращих практик прозорості діяльності ОМС

РЕКОМЕНДАЦІЇ всеукраїнським асоціаціям органів місцевого самоврядування

- Взяти інформацію до відома та використання в роботі
- Надати пропозиції та рекомендації щодо удосконалення організаційно-правового механізму виконання вимог Закону в частині забезпечення процесів прозорості діяльності ОМС
- Сприяти підвищенню Е-грамотності посадових осіб МС
- Сприяти популяризації кращих практик прозорості діяльності ОМС

РЕКОМЕНДАЦІЇ окремим місцевим радам – залежно від виявлених порушень вимог Закону

- Привести у відповідність до вимог Закону власні НПА з метою забезпечення прозорості діяльності ОМС
- Здійснити організаційно-правові заходи забезпечення прозорості діяльності постійних комісій місцевої ради
- Розглянути шляхи реалізації вимог Закону в частині забезпечення прозорості діяльності місцевої ради з урахуванням особливостей (якщо такі є) дотримання безпекових факторів в умовах дії режиму воєнного стану
- Уточнити питання (провести інвентаризацію) наявності об'єктів права власності (спільної власності)
- Взяти до відома, що режим воєнного стану не є підставою невиконання вимог Закону в частині забезпечення прозорості діяльності ОМС, та здійснити організаційно-правові заходи з метою оприлюднення даних щодо об'єктів права власності (спільної власності) ТГ на офіційному веб-сайті місцевої ради

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!